

Hoofdstuk 2: Jij en je geld

Paragraaf 2.1 Pinpas of portemonnee?

- 1 *Eigen antwoord.*
Naast betalingen met contant geld en pinbetalingen kun je bijvoorbeeld betaald hebben:
 - via iDeal
 - met internetbankieren
 - met een cadeaubon of tegoedbon
- 2 a daalt
b stijgt
- 3 Chartaal: $\text{€ } 14,50 + \text{€ } 20 - \text{€ } 2 = \text{€ } 32,50$.
Giraal: $\text{€ } 137,80 - \text{€ } 20 - \text{€ } 9,95 = \text{€ } 107,85$.
- 4 1 **€ 1.906,55** ($\text{€ } 2.006,00 + \text{€ } 780,50 - \text{€ } 21,45 = \text{€ } 1.906,55$)
2 **€ 53,80** ($\text{€ } 19,95 + \text{€ } 132,60 = \text{€ } 152,55$
 $\text{€ } 152,55 - \text{€ } 98,75 = \text{€ } 53,80$)
3 **€ 559,72** ($\text{€ } 257,98 - \text{€ } 125,00 = \text{€ } 132,98$
 $\text{€ } 692,70 - \text{€ } 132,98 = \text{€ } 559,72$)
- 5 $\text{€ } 654,50 + \text{€ } 13,42 - \text{€ } 2,60 - \text{€ } 13,38 + \text{€ } 25 - \text{€ } 13,48 - \text{€ } 93,46 = \text{€ } 570$.
- 6 a giraal
b Haar uitgaven zijn $\text{€ } 26,95 + \text{€ } 3,75 + \text{€ } 2,25 + \text{€ } 9,95 + \text{€ } 1,50 + \text{€ } 10 = \text{€ } 54,40$
Haar nieuwe saldo is $\text{€ } 98 - \text{€ } 54,40 = \text{€ } 43,60$
- 7 a Indirecte ruil: hij gebruikt geld om de auto te betalen. (Geld ruilen voor een auto.)
b Directe ruil: je ruilt een dvd voor een game (goederen tegen goederen ruilen).
- 8 Voordeel: Je kunt toch iets 'kopen' als je geen geld hebt.
Nadeel: - Het kan alleen als jij en de ander iets hebben wat ze tegen elkaar willen ruilen.
- Alleen als de zaken die je tegen elkaar wilt ruilen vrijwel evenveel waard zijn, is zo'n directe ruil acceptabel.
- 9 a Banken zorgen dat klanten veilig en snel kunnen internetbankieren.
b *Bijvoorbeeld:*
 - Je inloggegevens veilig bewaren.
 - Nooit je pincode bekend maken. (Een bank zal hier nooit om vragen.)
- 10 1 pinnen
2 contactloos betalen
3 internetbankieren of via iDeal betalen
- 10 a iDEAL: 53% van $110.000.000 = \dots$
 $0,53 \times 110.000.000 = \textbf{58.300.000 aankopen}$
b Van de twee onbekende 'taartpunten' is 1 de grootste. Dus: 1 = creditcard, 2 = Paypal
c Alle betalingen: $100\% = 110.000.000$
 $1\% = 110.000.000 \div 100 = 1.100.000$
Creditcard $13.400.000 \div 1.100.000 = 12,2\%$.
Paypal $4.400.000 \div 1.100.000 = 4\%$.

- 12** a De toename is $3.567 \text{ miljoen} - 3.226 \text{ miljoen} = \mathbf{341 \text{ miljoen}}$ pinbetalingen
b Stijging 9% van $3.567.000.000 = \dots$
 $0,09 \times 3.567.000.000 = 321.030.000$
In 2017: $3.567.000.000 + 321.030.000 = \mathbf{3.888.030.000}$ pinbetalingen
c $\text{€ } 172.751.000.000 \div 2.154.000.000 = \mathbf{\text{€ } 80,20}$ per betaling.
d Winkeliers stimuleren klanten om ook kleine bedragen met de pinpas te betalen. ('Klein bedrag, pinnen mag'.)

Paragraaf 2.2 Waarom zou je sparen?**13** *Eigen antwoord, bijvoorbeeld:*

- Wel, want ik vind het fijn om geld achter de hand te hebben.
- Wel, want ik wil daar later iets duurs van kopen.
- Niet, want ik geef het liever nu uit aan iets wat ik graag wil hebben.
- Niet, want het lukt mij nooit om geld over te houden.

- 14** • Sparen voor een doel: je wilt over een tijdje een nieuwe telefoon. Daar zet je nu geld voor opzij.
- Sparen uit voorzorg: je zet geld opzij voor het geval je laptop kapot gaat. Je wilt geld achter de hand hebben om hem dan te kunnen laten repareren.
 - Sparen voor de rente. Je zet je spaargeld op een spaarrekening van de bank, zodat je daarover rente ontvangt.

- 15** a 12 t/m 14 jaar: 81% spaart wel → $100\% - 81\% = 19\%$ spaart niet.

b Hoe ouder, hoe meer ze gaan sparen.

c *Bijvoorbeeld:*

- Als ze ouder worden, hebben ze vaker een bijbaantje en dus meer inkomsten. Van dit geld kunnen ze makkelijker sparen.
- Als ze ouder worden denken ze meer aan hun toekomstplannen.

16 B

- 17** 1 bank
2 spaarrekening
3 rente
4 beloning
5 gegroeid / toegenomen

18 *Voordelen, bijvoorbeeld:*

- Je ontvangt rente.
- Je geeft het geld niet zo snel uit.
- Je spaargeld is er veilig.

Nadelen, bijvoorbeeld:

- Je hebt minder geld tot je beschikking.
- Als je het geld nodig hebt, kun je er bij sommige spaarrekeningen niet snel bij.

- 19** Spaarders moeten hun spaargeld op kunnen nemen wanneer zij dat willen. Als de bank al het geld uitgeleend heeft, zou dat niet mogelijk zijn.

20

Spaargeld	Rentepercentage	Rentebedrag per jaar
€ 150	1,3%	$€ 1,3 \div 100 \times € 150 = € 1,95$, of $€ 0,013 \times € 150 = € 1,95$
€ 2.500	0,75%	$€ 0,75 \div 100 \times € 2.500 = € 18,75$, of $€ 0,0075 \times € 2.500 = € 18,75$
€ 45.000	0,8%	$€ 0,8 \div 100 \times € 45.000 = € 360$, of $€ 0,008 \times € 45.000 = € 360$

- 21** - Liam heeft een hoger spaarbedrag op zijn rekening staan.
 - Tess heeft haar geld korter dan een jaar op haar spaarrekening staan.
 - Liam heeft een andere spaarrekening met een hoger rentepercentage.
- 22** a 1 Internetsparen:
 $1,4\%$ van € 2.500 =
 $0,014 \times € 2.500 = \text{€ } 35$
 2 Extrasparen:
 $1,2\% + 1\% = 2,2\%$
 $2,2\%$ van € 2.500 =
 $0,022 \times € 2.500 = \text{€ } 55$
 b Als je spaartegoed het hele jaar gelijk blijft of stijgt. Je krijgt dan 1% extra rente (bonusrente).
 c Dat betekent dat je je geld altijd mag opnemen zonder beperkingen of extra kosten.
 d Daarmee probeert de bank mensen over te halen meer te sparen, want als het spaarbedrag hoger is, kan de bank meer geld uitlenen (en daaraan verdienen).

- 23** Justin: Internetsparen: $0,014 \times € 1.300 = € 18,20$.
 Bianca: Extrasparen: $0,012 \times € 1.800 = € 21,60$ (exclusief bonusrente).

- 24** a $1,3\%$ van € 1.549 = $0,013 \times € 1.549 = \text{€ } 20,14$
 b $1,5\%$ van € 1.549 = $0,015 \times € 1.549 = \text{€ } 23,24$

- 25** 1 Ruilmiddel
 2 Rekenmiddel
 3 Spaarmiddel

- 26** a Geld als ruilmiddel
 b Geld als ruilmiddel
 c Geld als ruilmiddel

- 27** • ruilmiddel: je koopt een appelflap voor € 1.
 • rekenmiddel: je weet dat je fiets € 150 waard is.
 • spaarmiddel: geld wat je overhoudt, stop je in een spaarpot of zet je op een spaarrekening voor later.

Economie in de praktijk: hoe werkt een spaarrekening?

- 28** a $100\% - 86\% = 14\%$
 b € 216 per maand
 c 66 broden + 48 potjes pindakaas + 91 pakken melk.
- 29** a Er gaat regelmatig (bijvoorbeeld iedere maand) een vast bedrag van je betaalrekening naar je spaarrekening.
 b Boven de 30 jaar: 52%. Onder de 30 jaar: 36%.
 c Jongeren sparen minder vaak automatisch. Bijvoorbeeld omdat zij geen (of een laag) vast inkomen hebben.
- 30** a Jij zet spaargeld op de bank. De bank investeert geld aan bedrijven.
 Jij ontvangt een klein beetje rente voor je spaargeld. Bedrijven betalen aan de bank een veel hogere rente voor het geld dat zij van de bank mogen gebruiken.
 b Van een geblokkeerde spaarrekening (voor pensioenen). Het spaargeld staat voor lange tijd vast (tot je met pensioen gaat). In al die tijd kun jij er niet aan komen en kan de bank dat geld gebruiken.

31 *Eigen antwoord.*

Paragraaf 2.3 **Waarom zou je lenen?**

32 a *Bijvoorbeeld:*

- Als je iets graag wilt hebben, kun je er eerder van genieten.
- Als je dringend geld nodig hebt, maar je hebt het nu niet, ben je met een lening geholpen.

b *Bijvoorbeeld:*

- Je moet het geleende geld toch weer terugbetalen.
- Als je vaak geld leent van vrienden of familie, krijgen zij daar een hekel aan.
- Als je vaak geld leent bij een bank, moet je over het geleende geld rente betalen.

- 33** • Je wilt nu al iets duurs hebben en gebruiken: je wilt bijvoorbeeld een nieuwe spelcomputer, maar hebt te weinig geld. Daarom leen je van je ouders geld, zodat je hem nu al kunt kopen.
- Je hebt onverwacht dringend geld nodig: je tennisracket is kapot en omdat je meedoet aan de competitie heb je nog deze week een nieuwe nodig. Daarom leen je geld voor een nieuw racket.

- 34** a In het rood staan betekent dat je een tekort hebt op je bankrekening, je staat in de min.

- b - Het leven in Amsterdam is niet goedkoop.
- Jongeren hebben niet van hun ouders geleerd welke uitgaven prioriteit hebben.

- 35** a Minder jongeren.

- b Geleend van anderen.

- c Rood staan.

Een reden hiervan kan zijn:

- Op een jongerenrekening mag je niet rood staan.
- Als je te weinig inkomen hebt, mag je niet rood staan op je betaalrekening.

- 36** Geld lenen heeft gevolgen: je moet toch later de lening weer terugbetalen en daar komt nog eens rente bovenop. (Dat kan als een blok aan het been voelen.)

- 37** a Ze lenen van familie of vrienden. Of ze hebben een hoger telefoonverbruik, waardoor ze een schuld bij de provider hebben. Later kunnen ze ook studieschulden hebben. Of een huurschuld als ze hun kamerhuur niet op tijd betalen.

- b Voor jongeren is het best moeilijk te overzien wat de gevolgen van een lening zijn. Banken willen niet het risico lopen dat zij hun lening niet terugbetalen.

- c *Eigen antwoord, bijvoorbeeld:*

- Logisch, want de bank kent jou niet. het geleende geld terugbetaalt weten of ze erop kunnen vertrouwen dat je het geleende geld terugbetaalt.
- Raar, want als je het geleende geld kunt terugbetalen aan familie of vrienden, dan kun je dat toch ook aan de bank.

- 38** a Een maandtermijn is een vast bedrag per maand waarmee je een lening terugbetaalt.

- b Het termijnbedrag bestaat uit rente en aflossing. Van die € 85 is een deel voor de aflossing en een deel voor de rente.

- c Door de aflossing wordt het geleende bedrag lager.

- d De rente is alleen een vergoeding die je betaalt omdat je het geld van de bank een tijdje mag gebruiken.

- 39** a minder dan vijf jaar
 b Anders ben je je lening nog aan het afbetalen terwijl je de auto niet meer gebruikt.
 (Misschien heb je dan al weer geld nodig voor een andere auto.)
- 40** a € 858
 b $€ 858 \times 6 = \text{€ } 5.148$
 c $€ 5.148 - € 5.000 = \text{€ } 148$
- 41** a De aflossing is **€ 200**.
 b De rente is $€ 215 - € 200 = \text{€ } 15$.
 c $€ 15 = \dots\%$ van € 200
 $15 \div 200 = 0,075$
 $0,075 \times 100 = \textbf{7,5\%}$
 Of in één keer: $15 \div 200 \times 100 = \textbf{7,5\%}$
- 42** a $84 \times € 183 = \text{€ } 15.372$
 b $€ 15.372 - € 10.000 = \text{€ } 5.372$ rente
 c $€ 5.372 = \dots\%$ van € 10.000
 $5.372 \div 10.000 \times 100 = \textbf{53,7\%}$
- 43** a 6 jaar = $6 \times 12 = 72$ maanden
 $72 \times € 41 = \text{€ } 2.952$
 b $€ 2.952 - € 2.000 = \text{€ } 952$
 c $€ 952 = \dots\%$ van € 2.000
 $952 \div 2.000 \times 100 = \textbf{47,6\%}$
 d *Bijvoorbeeld:*
 - Nee, in elk geval niet met 6 jaar afbetalen. Want waarschijnlijk rijdt je over zes jaar niet meer op deze scooter. Toch moet je er zo lang elke maand voor betalen.
 - Nee, want het kost je dan meer dan wanneer je hem in één keer betaalt.
 - Ja, je wilt deze scooter nu hebben en niet wachten tot je genoeg hebt gespaard.

Paragraaf 2.4 Verzekeren, hoezo?**44** *Bijvoorbeeld:*

Fietsverzekering, scooterverzekering, reisverzekering, WA-verzekering, zorgverzekering, enzovoort.

45 Mensen sluiten een verzekering af voor het geval ze een keer schade hebben. Die schade wordt dan door de verzekering vergoed.

46 *Eigen antwoord, bijvoorbeeld:*

Verzekeringen bij ons thuis	
Soort verzekering	Voor welk risico?
Autoverzekering	Als je schade hebt aan de auto.
Zorgverzekering	Voor kosten van ziekenhuis en apotheek.
Inboedelverzekering	Voor als er ingebroken wordt.

- 47**
- 1 reisverzekering
 - 2 WA verzekering
 - 3 woonhuisverzekering

48 *Bijvoorbeeld:*

- Waarvoor / voor welk bedrag je verzekerd bent.
- Hoe groot de kans op schade is.
- De periode dat je verzekerd bent en waarvoor de premie geldt.

- 49**
- a € 292
 - b € 222
 - c € 135

- 50**
- a $12 \times € 71 = \text{€ } 852$ per jaar
 - b Korting: 2,4% van € 852 =
 $2,4 \div 100 = 0,024$
 $0,024 \times € 852 = \text{€ } 20,45$ korting
 - c De premie na korting is $€ 852 - € 20,45 = \text{€ } 831,55$ per jaar.

- 51**
- a Hij heeft bijna niets verzekerd. De premies die hij uitspaart, heeft hij opgespaard. Als hij een keer schade heeft, kan hij die daarmee betalen.
 - b Hij neemt een groot risico. Er kan altijd iets onverwachts gebeuren wat je heel veel geld kan kosten, zoals wanneer je bij brand alles kwijt bent wat je in huis hebt. Het is maar de vraag of hij daar dan genoeg voor gespaard heeft.
 - c *Eigen antwoord, bijvoorbeeld:*
 - Ja, de kans dat je echt schade krijgt is erg klein.
 - Nee, want als je een keer een grote schade hebt, heb je te weinig gespaard om de schade te betalen.

- 52**
- a Per 100 verzekerde fietsen worden er 3 gestolen $\rightarrow$ totale schade $3 \times € 650 \times 18 = \text{€ } 35.100$.
 - b $€ 1.950 \div 100 = \text{€ } 19,50$ per verzekerde.

- 53**
- a $€ 450 - € 200 = \text{€ } 250$
 - b $€ 250 = \dots\%$ van € 450

$$250 \div 450 \times 100 = \mathbf{55,6\%}$$

- 54** a Voordeel van een eigen risico: de premie is lager.
b Nadeel van een eigen risico: bij schade krijg je niet alles vergoed.
- 55** Je krijgt vergoed voor je scooter: € 500 – € 150 = € 350.
Voor de schade aan de auto € 750.
Totale schadevergoeding is € 350 + € 750 = **€ 1.100**.
- 56** a Het eigen risico is:
- bij A € 885
- bij B € 585
b Maximale vergoeding tandarts:
- bij A € 250
- bij B € 750
c Bij A is de premie lager omdat
- het eigen risico hoger is
- en je recht hebt op minder vergoeding van tandartskosten.
d Verzekering B is verstandig als ze weinig financieel risico wil lopen. Ze betaalt wel meer premie, maar als ze hoge kosten heeft, krijgt ze daar een groter deel van vergoed.
- 57** a Jaarpremie bij A:
Zonder korting: € 85,61 × 12 = € 1.027,32
Korting bij jaarbetaling vooraf: 2% van € 1.027,32 = 0,02 × € 1.027,32 = € 20,55.
Ze betaalt dan € 1.027,32 – € 20,55 = **€ 1.006,77**.
Jaarpremie bij B:
Zonder korting: € 120,31 × 12 = € 1.443,72
Korting bij jaarbetaling vooraf: 2% van € 1.443,72 = 0,02 × € 1.443,72 = € 28,87.
Ze betaalt dan € 1.443,72 – € 28,87 = **€ 1.414,85**.
b Het bedrag van de jaarbetaling in één keer is voor haar te groot. Gespreid betalen past beter in haar begroting.

Oefentoets

- 1 a 1 = chartaal geld
2 = giraal geld
b Chartaal: 22% van € 670 miljard = $0,22 \times € 670 \text{ miljard} = \text{€ } 147,4 \text{ miljard}$.
Giraal: 78% van € 670 miljard = $0,78 \times € 670 \text{ miljard} = \text{€ } 522,6 \text{ miljard}$.
- 2 a Chartaal: **€ 8,45** (verandert niet).
b $€ 77 - € 19,95 = \text{€ } 57,05$
- 3 1 Onjuist
2 Juist
- 4 *Bijvoorbeeld:*
- Je ruilt een trui voor een broek.
- Je doet een klusje in ruil voor iets lekkers.
- 5 - Sparen voor een bepaald doel; bijvoorbeeld voor een vakantie.
- Sparen uit voorzorg; bijvoorbeeld voor het geval je spelcomputer onverwacht kapot gaat.
- Sparen voor de rente; bijvoorbeeld omdat dit iets extra's oplevert.
- 6 a $3\% \text{ van } € 7.500 = 0,03 \times € 7.500 = \text{€ } 225$
b $€ 7.500 + € 225 = \text{€ } 7.725$
- 7 De bank kan jouw spaargeld gebruiken om aan anderen uit te lenen en daarmee geld te verdienen. Om jouw geld te mogen gebruiken geven ze je rente.
- 8 *Bijvoorbeeld:*
- Omdat ze niet willen wachten met een aankoop tot ze genoeg gespaard hebben.
- Omdat ze het geld dringend nodig hebben.
- 9 a $5 \text{ jaar} = 5 \times 12 = 60 \text{ maanden} \rightarrow \text{in de tabel zie je dat de maandtermijn } € 243 \text{ is.}$
 $€ 243 \times 60 = \text{€ } 14.580$
c $€ 14.580 - € 12.500 = € 2.080 \text{ extra betaald (rente)}$
 $€ 2.080 = \dots\% \text{ van } € 12.500$
 $2.080 \div 12.500 \times 100 = \text{16,6\%}$
- 10 minder
- 11 De extra maandpremie hiervoor is $€ 0,54 + € 2,08 = € 2,62$ per persoon per maand.
Voor 3 personen is dat $3 \times € 2,62 = \text{€ } 7,86$ per maand extra. (Voor het kind van 4 hoeven ze nog geen premie te betalen.)

Herhalingsopdrachten

Herhalingsopdrachten 2.1 Pinpas of portemonnee?

- 1**
 1. Giraal geld
 2. Giraal geld
 3. Chartaal geld
 4. Giraal geld
 5. Giraal geld
- 2** Chartaal geld: $\text{€ } 19,95 + \text{€ } 30 = \text{€ } 49,95$
Giraal geld: $\text{€ } 33,75 - \text{€ } 30 = \text{€ } 3,75$
- 3**
 - 1 Indirecte ruil, want je ruilt met behulp van geld (je koopt iets).
 - 2 Directe ruil, want ze ruilen iets tegen elkaar zonder geld te gebruiken.
 - 3 Indirecte ruil, want je ruilt met behulp van geld (je koopt iets).
- 4**
 1. saldo
 2. pinpas
 3. geldautomaat
 4. pincode
 5. betaalautomaat

Herhalingsopdrachten 2.2 Waarom zou je sparen?

- 5**
 1. sparen uit voorzorg
 2. sparen voor een doel
 3. sparen voor de rente
- 6** Het geld dat je op een spaarrekening zet, kan de bank aan anderen uitlenen. De mensen die lenen, betalen een hogere rente aan de bank dan jij krijgt voor je spaargeld.
- 7**
 - Je hebt een hoger spaarbedrag op je rekening staan.
 - Je hebt een spaarrekening met een hoger rentepercentage.
- 8** Bas krijgt $1,2\% - 0,75\% = 0,45\%$ meer rente.
 $0,45\%$ van $\text{€ } 12.000 = 0,0045 \times \text{€ } 12.000 = \text{€ } 540$ meer rente.
- 9**
 - $0,2\%$ van $\text{€ } 45 = 0,002 \times \text{€ } 45 = \text{€ } 0,09$
 - $1,4\%$ van $\text{€ } 8.267 = 0,014 \times \text{€ } 8.267 = \text{€ } 115,74$
 - $0,8\%$ van $\text{€ } 2.890 = 0,008 \times \text{€ } 2.890 = \text{€ } 23,12$
- 10**
 - a Geld als ruilmiddel
 - b Geld als rekenmiddel
 - c Geld als spaarmiddel

Herhalingsopdrachten 2.3 Waarom zou je lenen?

- 11** - Je wilt nu al iets hebben en gebruiken: bijvoorbeeld een nieuwe game.
 - Je hebt onverwacht dringend geld nodig: bijvoorbeeld als je laptop kapot gaat en je hebt niet genoeg geld om een reparatie of een nieuwe laptop te betalen.
- 12** a Vanaf 18 jaar.
 b *Bijvoorbeeld:*
 - Het is voor een minderjarige moeilijk te overzien wat de gevolgen van een lening zijn.
 - Als je nog minderjarig bent, zijn je ouders aansprakelijk voor jouw financiële situatie.
- 13** Nee, want dan is hij zijn lening nog aan het afbetalen terwijl hij de auto niet meer gebruikt. (Misschien heeft hij dan al weer geld nodig voor een andere auto.)
- 14** a $\text{€ } 1.800 \div \text{€ } 50 = 36$ maanden = $36 \div 12 = \mathbf{3 \text{ jaar}}$.
 b Meer, want je lost niet alleen af, maar betaalt ook rente.
 c Hoe langer je een schuld hebt, des te meer rente je moet betalen. Door de extra rente groeit de schuld.
- 15** $\text{€ } 486 - \text{€ } 450 = \text{€ } 36$
 $\text{€ } 36 = \dots\% \text{ van € } 450$
 $36 \div 450 \times 100 = \mathbf{8,0\%}$
- 16** a *Bijvoorbeeld:*
 - Nee, want als ze niet genoeg kon sparen voor die nieuwe schoenen, kan ze straks ook niet genoeg geld overhouden voor de afbetaling ervan.
 - Ja, als ze dringend nieuwe schoenen nodig heeft en ze heeft niet genoeg kunnen sparen, is dit voor haar een mooie oplossing.
 b Je kunt dan meteen al genieten van de aankoop en hoeft niet te wachten tot je genoeg gespaard heeft.
 c Je betaalt dan meer dan wanneer je de aankoop meteen in één keer betaalt.

Herhalingsopdrachten 2.4 Verzekeren, hoezo?

- 17** *Bijvoorbeeld:*
 - Als je een dure fiets hebt.
 - Als de kans groot is dat je fiets een keer gestolen wordt.
- 18** a Een verzekerde is degene die een verzekering afsluit.
 b De verzekeringsmaatschappij (verzekeraar) ontvangt premies van de verzekerden. Met dit geld vergoedt de verzekeraar schades aan de verzekerden.
- 19** a $\text{€ } 430 - \text{€ } 100 = \mathbf{\text{€ } 330}$
 b De verzekeraar (verzekeringsmaatschappij)
- 20** Bij het hoogste eigen risico betaal je per maand € 84,15 aan premie, bij het laagste eigen risico is dat € 99,15. Het verschil is $(\text{€ } 99,15 - \text{€ } 84,15) \times 12 = \mathbf{\text{€ } 180}$ per jaar.
- 21** $\text{€ } 795 - \text{€ } 80 = \mathbf{\text{€ } 715}$

Plusopdrachten

Plusopdrachten 2.1 Pinpas of portemonnee?

- 1 Nu al wordt er meer betaald met giraal geld. Dat zal alleen maar toenemen omdat er steeds meer mogelijkheden komen om elektronisch te betalen.
- 2 Marsha's girale inkomsten zijn: $€ 25,00 + € 50,00 + € 80,50 = € 155,50$
 Haar girale uitgaven zijn: $€ 12,50 + € 20 + € 50 + € 25 + € 5 + € 19,50 = € 132$
 Ze maakt $€ 17,50$ over van haar bankrekening naar haar spaarrekening.
 a Betaalrekening: $€ 18,60 + € 155,50 - € 132 - € 17,50 = \text{€ } 24,60$
 b Spaarrekening: $€ 180 + € 17,50 = \text{€ } 197,50$
- 3 Voordeel directe ruil:
 - Als je geen geld hebt, kun je toch iets krijgen wat je wilt (als je tenminste ook iets te ruilen kunt aanbieden).
 Voordeel indirecte ruil:
 - Geld wordt door iedereen als ruilmiddel geaccepteerd.
 - Je kunt precies tegen de hoeveelheid geld ruilen die iets waard is.
- 4 Zie ook de voordelen die bij vraag 3 genoemd zijn.
 Daarnaast: met giraal geld kun je over grote afstanden net zo makkelijk betalen als aan iemand dichtbij. Vooral voor bedrijven is dat handig.
- 5 a Je kunt sneller betalen.
 b Het is minder veilig, want als je je pas verliest kan iedereen er contactloos mee betalen.

Plusopdrachten 2.2 Waarom zou je sparen?

- 6 a - Sparen voor een doel
 - Sparen voor de rente
 - Sparen uit voorzorg.
 b *Bijvoorbeeld:*
 Je zet elke maand geld op een spaarrekening omdat je over twee jaar een scooter wilt. Over je spaartegoed krijg je rente. (Sparen voor een doel en sparen voor de rente).
- 7 Als mensen minder inkomen hebben, kunnen ze minder sparen. Banken beschikken dan over minder spaargeld, waardoor ze minder kunnen uitlenen en dus minder verdienen.
- 8 Banken betalen voor spaargeld een lager rentepercentage dan ze krijgen voor het geld dat ze uitlenen.
- 9 a De rente is 1,2% van $€ 10.000 = 0,012 \times € 10.000 = € 120$.
 Op zijn rekening staat na het eerste jaar $€ 10.000 + € 120 = \text{€ } 10.120$.
 b Rente: 1,2% van $€ 10.120 = 0,012 \times € 10.120 = € 121,44$.
 Op zijn rekening staat na het tweede jaar $€ 10.120 + € 121,44 = \text{€ } 10.241,44$.
- 10 Over $€ 2.400$ is de rente per jaar 2,5% van $€ 2.400 = 0,025 \times € 2.400 = € 60$.
 In een half jaar is dat $€ 60 \div 2 = € 30$ rente.
 Over $€ 3.200$ is de rente per jaar 2,5% van $€ 3.200 = 0,025 \times € 3.200 = € 80$.
 In een half jaar is dat $€ 80 \div 2 = € 40$ rente.
 Over dat jaar krijg je aan rente $€ 30 + € 40 = \text{€ } 70$.

- 11** Je splitst je tegoed van € 7.500 op in € 5.000 en € 2.500.
 De rente over de eerste € 5.000 is 0,4%
 $0,4\% \text{ van } € 5.000 = 0,004 \times € 5.000 = € 20.$
 De rente over de resterende € 2.500 is 0,75%
 $0,75\% \text{ van } € 2.500 = 0,0075 \times € 2.500 = € 18,75$
 De totale rente is € 20 + € 18,75 = **€ 38,75.**
- 12** Na een jaar krijgt hij 1,4% over zijn spaargeld minus 1% boete = 0,4%.
 $0,4\% \text{ van } € 25.000 = 0,004 \times € 25.000 = \mathbf{€ 100}$

Plusopdrachten 2.3 Waarom zou je lenen?

- 13** - Lenen omdat je nu al iets wilt hebben en gebruiken: bij en niet wachten tot je voldoende gespaard hebt.
 - Lenen omdat je onverwacht dringend geld nodig hebt.
- 14** Banken lenen geld uit en krijgen daarvoor een hoge rente. Het geld dat ze uitlenen komt van de spaarders. Aan hen betaalt de bank een lagere rente. Het verschil in rente is winst voor de bank.
- 15** Als je spaart lopen jij en de bank geen risico. Je kunt je spaargeld weer opnemen (en krijgt er rente over).
 Aan lenen zit wel een risico dat je als minderjarige minder goed kunt overzien. Als je de lening niet op tijd terugbetaalt komt er nog meer rente bovenop.
- 16** *Bijvoorbeeld:*
 - Ze lenen van anderen (ouders, vrienden).
 - Studieschulden.
 - Schulden bij de telefoonprovider.
- 17** a Naomi betaalt € 135 – € 120 = € 15 rente.
 $€ 15 = \dots\% \text{ van } € 120$
 $15 \div 120 \times 100 = \mathbf{12,5\%}$ rente in 3 maanden.
 b 12 maanden ÷ 3 maanden = 4.
 Per jaar is de rente $4 \times 12,5\% = \mathbf{50\%}$ zijn.
- 18** Aan rente betaalt hij € 773.250 – € 750.000 = € 23.250
 $€ 23.250 = \dots\% \text{ van } € 750.000$
 $€ 23.250 \div € 750.000 \times 100 = \mathbf{3,1\%}$
- 19** a Katy's schulden zijn € 195 + € 975 + € 165 + € 75 = € 1.410.
 Haar inkomsten zijn € 1.750 per maand.
 Haar uitgaven zijn € 350 + € 1.150 = € 1.500 per maand.
 Ze houdt per maand € 1.750 – € 1.500 = € 250 over om af te lossen.
 $€ 1.410 \div € 250 = 5,6$ maanden, dus na **6 maanden** is ze van haar schulden af.
 b *Bijvoorbeeld:*
 Katy kan proberen meer geld te verdienen of zuiniger te leven. Ze houdt dan elke maand meer geld over om haar schuld af te lossen. Dan is ze eerder klaar met het terugbetalen van haar schulden.

Plusopdrachten 2.4 Verzekeren, hoezo?

- 20** Tijdens een vakantiereis lopen ze meer risico's. De kans op een ongeval is groter. Ook word je makkelijker slachtoffer van diefstal of verlies van spullen. Door zich te verzekeren neemt de verzekeraar het financiële risico van hen over.
- 21** Door een eigen risico hoeft de verzekeraar bij schade minder te vergoeden. Dan heeft hij minder geld nodig. Daardoor kan de premie lager worden.
- 22** Omdat dat slijtage geen schade is. Het is normaal dat een mobieltje slijt.
- 23** *Bijvoorbeeld:*
- De waarde van de fiets is niet hetzelfde.
 - De een is alleen voor diefstal verzekerd, de ander ook voor beschadiging.
 - De een heeft zijn fiets voor drie jaar verzekerd, de ander voor vijf jaar.
 - Je woont in verschillende plaatsen (want in plaatsen waar meer fietsendiefstal voorkomt, betaal je een hogere premie).
- 24** *Bijvoorbeeld:*
- De schade is zo klein dat ze het de moeite niet waard vinden.
 - De schade is kleiner dan het eigen risico; ze krijgen dan toch niets vergoed.
 - Ze denken er niet aan dat ze verzekerd zijn.
- 25** Ze is voor 75% verzekerd, dus krijgt ze ook maar 75% vergoed.
 $75\% \text{ van } € 800.000 = 0,75 \times € 800.000 = \text{€ } 600.000.$

Plusopdrachten Paragraafoverschrijdende opdracht

- 20** a Sparen: 2,3, lenen 6,5%.
b Rente over spaargeld: $2,3\% \text{ van } € 780.000 = 0,023 \times € 780.000 = € 17.940.$
c Uitlenen: $65\% \text{ van } € 780.000 = € 507.000.$
Rente over deze lening: $6,5\% \text{ van } € 507.000 = € 32.955.$
De bank verdient $€ 32.955 - € 17.940 = \text{€ } 15.015.$

Rekenen Hoofdstuk 2

- 1** 1. $€ 2.489 + € 1.955 - € 184,50 = € 4.259,50$
2. $€ 133,50 + € 245,55 - € 189,90 = € 189,15$
3. $€ 456,90 - € 92,45 = € 364,45$
 $€ 510,83 - € 364,45 = € 146,38$
4. $€ 99,78 + € 9.440 = € 9.539,78$
 $€ 9.539,78 - € 8.065 = € 1.474,78$
- 2** $€ 551,88 + € 44,50 = € 596,38$
 $€ 596,38 - € 231 = € 365,38$
- 3** a $1,2\%$ van $€ 256,60 = 0,012 \times € 256,60 = € 3,08$
b $0,15\%$ van $€ 567,80 = 0,015 \times € 567,80 = € 0,85$
c 3% van $€ 1.775,75 = 0,03 \times € 1.775,75 = € 53,27$
d $0,70\%$ van $€ 3.360,77 = 0,007 \times € 3.360,77 = € 23,53$
- 4** Maria krijgt $1,1\%$ van $€ 8.500 = 0,011 \times € 8.500 = € 93,50$
Lucia krijgt $0,7\%$ van $€ 12.000 = 0,007 \times € 12.000 = € 84$
Maria krijgt $€ 93,50 - € 84 = € 9,50$ meer.
- 5** Rente = $9,2\%$ van $€ 5.000 = 0,092 \times € 5.000 = € 460$
Aflossing + rente = $€ 5.000 + € 460 = € 5.460$
- 6** Je bespaart $7\% - 6,5\% = 0,5\%$ van $€ 1.500 = 0,005 \times € 1.500 = € 7,50$
- 7** Op de spaarrekening krijgt Paul $2,1\%$ van $€ 25.750 = € 540,75$ per jaar.
In een maand is dat $€ 540,75 \div 12 = € 45,06$ die hij misloopt.
- 8** $€ 15 = \dots\%$ van $€ 50$
 $15 \div 50 \times 100 = 30\%$
- 9** $€ 30 = \dots\%$ van $€ 125,90$
 $30 \div 125,90 \times 100 = 23,8\%$
- 10** Justin: $€ 45,50 = \dots\%$ van $€ 1.300$
 $45,50 \div 1.300 \times 100 = 3,5\%$
Bianca: $€ 54 = \dots\%$ van $€ 1.800$
 $54 \div 1.800 \times 100 = 3,0\%$
Justin ontvangt het hoogste rentepercentage
- 11** a $€ 810 - € 750 = € 60$
b $€ 60 = \dots\%$ van $€ 750$
 $60 \div 750 \times 100 = 8,0\%$
- 12** a Terugbetaald: $12 \times € 132 = € 1.584$
 $€ 1.584 - € 1.500 = € 84$
b $€ 84 = \dots\%$ van $€ 1.500$
 $84 \div 1.500 \times 100 = 5,6\%$
- 13** $€ 47.025 - € 45.000 = € 2.025$
 $€ 2.025 = \dots\%$ van $€ 45.000$
 $2.025 \div 45.000 \times 100 = 4,5\%$

- 14** a $24 \times € 24,95 = \text{€ } 598,80$
 b $€ 598,80 - € 549,99 = \text{€ } 48,81$
 c $€ 48,81 = \dots\%$ van € 549,99
 $48,81 \div 549,99 \times 100 = \text{8,9\%}$
- 15** De premie zonder korting is $12 \times € 98,75 = € 1.185$ per jaar.
 De korting is 2,65% van € 1.185 = $0,0265 \times € 1.185 = € 31,40$
 De premie na korting is $€ 1.185 - € 31,40 = \text{€ } 1.153,60$ per jaar.
- 16** Totale inkomsten $€ 6 + € 10 + € 50 + € 10 + € 14,50 = € 90,50$.
 Girale inkomsten $€ 6 + € 10 + € 50 = € 66$.
 $€ 66 = \dots\%$ van € 90,50
 $66 \div 90,50 \times 100 = \text{72,9\%}$
- 17** De vergoeding is $€ 1.430 - € 475 = € 955$
 $€ 955 = \dots\%$ van € 1.430
 $955 \div 1.430 \times 100 = \text{66,8\%}$
- 18** a $€ 89 = \dots\%$ van € 799
 $89 \div 799 \times 100 = \text{11,1\%}$
 b De premie is voor 5 jaar = $5 \times 12 = 60$ maanden.
 $€ 89 \div 60 = \text{€ } 1,48$ per maand.
- 19** a Premie tijdelijke reisverzekering Sara en Simon:
 $2 \text{ personen} \times 7 \text{ dagen} \times € 1,10 = \text{€ } 15,40$
 b Premie doorlopende reisverzekering Aniek + man:
 $€ 10,95 \text{ per maand} = € 10,95 \times 12 = \text{€ } 131,40$ per jaar
 Premie tijdelijke reisverzekering Aniek + man:
 $2 \text{ personen} \times 5 \times 7 \text{ dagen} \times € 1,10 = \text{€ } 77$
 Aniek heeft geen gelijk. De tijdelijke reisverzekering is toch goedkoper.
- 20:** De premie voor een halfjaar zonder korting is $€ 94,95 \times 6 = € 569,70$
 Korting 1,6% van € 569,70 = $0,016 \times € 569,70 = € 9,15$
 $€ 569,70 - € 9,15 = € 560,55$